

SWAHILI B – HIGHER LEVEL – PAPER 1
SOUAHÉLI B – NIVEAU SUPÉRIEUR – ÉPREUVE 1
SWAHILI B – NIVEL SUPERIOR – PRUEBA 1

Monday 4 November 2002 (morning)
Lundi 4 novembre 2002 (matin)
Lunes 4 de noviembre de 2002 (mañana)

1 h 30 m

Name/Nom/Nombre

Number/Numéro/Número

QUESTION AND ANSWER BOOKLET – INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Write your name and candidate number in the boxes above.
- Do not open this booklet until instructed to do so.
- This booklet contains all the Paper 1 questions (Text handling).
- Refer to the Text Booklet which accompanies this booklet.
- Answer the questions in the spaces provided.
- One mark is allocated per question unless otherwise indicated.

LIVRET DE QUESTIONS ET RÉPONSES – INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- Écrire votre nom et numéro de candidat dans les cases ci-dessus.
- Ne pas ouvrir ce livret avant d’y être autorisé.
- Ce livret contient toutes les questions de l’épreuve 1 (Lecture interactive).
- Se référer au livret de textes qui accompagne ce livret.
- Répondre à toutes les questions dans le livret de questions et réponses.
- Un point par question sauf indication contraire.

CUADERNO DE PREGUNTAS Y RESPUESTAS – INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- Escriba su nombre y número de alumno en las casillas de arriba.
- No abra este cuaderno hasta que se lo autoricen.
- Este cuaderno contiene todas las preguntas de la Prueba 1 (Manejo y comprensión de textos).
- Refiérase al cuaderno de textos que acompaña a este cuaderno.
- Conteste todas las preguntas en el cuaderno de preguntas y respuestas.
- Cada pregunta tiene un valor de un punto, a menos que se indique algo distinto.

EXAMINER EXAMINATEUR EXAMINADOR	TEAM LEADER CHEF D’ÉQUIPE LÍDER DE EQUIPO	IBCA
TOTAL /60	TOTAL /60	TOTAL /60

KIFUNGU A – EBBO AWIKA NA ‘MI MMASAI’

Soma kifungu cha habari kifuatacho kisha ujibu maswali chini nyake.

Chagua jibu sahihi na kisha andika herufi ya jibu hilo katika mabano yaliyo katika kila swali.

1. Bwana Abel Loshilaa Motika ni mwanamuziki

- A. anayechipukia katika uimbaji.
- B. wa zamani sana katika uimbaji.
- C. aliyebobea katika uimbaji.
- D. wa siku nyingi katika uimbaji.

2. Wanamuziki wa hip hop wanatumia akili na ujuzi hata

- A. kukoleza muziki wa kizazi kipyaa.
- B. kuwapendezesha wazee vijijini.
- C. kuwavutia watu wa umri tofauti.
- D. kuimba kwa furaha na miondoko ifaayo.

3. Hivi karibuni Ebbo amegundua kwamba

- A. watu hawapendi sana muziki wake.
- B. kipaji chake kina thamani.
- C. uimbaji wake ni wa kujifurahisha.
- D. kipaji chake sio cha kawaida.

Sentensi zifuatazo ni muhtasari wa habari uliyoisoma. Kila sentensi moja inafupisha aya moja. Chagua sentensi inayotoa muhtasari wa aya na uandike herufi yake katika nafasi iliyoachwa wazi. ANGALIA: Kuna sentensi nyingi kuliko aya zenyewe.

Mfano: Aya ya kwanza . . . K . . .

- A. Ingawa Mmasai hukumbana na matatizo nje ya mazingira yake, hababaiki.
- B. Ebbo anajivunia mila na utamaduni wake ambao amepania kuuendeleza.
- C. Kipaji chake ni cha thamani kubwa hata nje ya taifa.
- D. Kwa kutosahau mila zao, Wamasai wamekuwa ni kivutio cha utalii.
- E. Alianza utunzi wa nyimbo zamani lakini sasa ndio anarekodi albam yake ya kwanza.
- F. Academia ilifanya juhudi za kuongea na Ebbo kijana mwenye upeo wa juu.
- G. Umahiri wa Ebbo ni kivutio kwa watalii.
- H. Kwa kushikilia mila zao Wamasai wanadumisha utu wao na kujithamini.
- I. Ebbo ametunga nyimbo mbalimbali ambazo ni nzuri sana.
- J. Mila na desturi za makabila ni mambo yanayoimbwa katika muziki wa kisasa.
- K. *Kila mtu alifurahia akili na ustadi uliotumika kuimba wimbo wa “Mi Mmasai”.***
- L. Kila Mmasai ni mwimbaji wa hip hop.

- 4. aya ya pili
- 5. aya ya tatu
- 6. aya ya nne
- 7. aya ya tano
- 8. aya ya sita
- 9. aya ya saba
- 10. aya ya nane

KIFUNGU B – MAMA TERRY-AJIBU MASWALI YENU

Soma kifungu cha habari kifuatacho, kisha jibu maswali yanayofuata.

Chagua sentensi kutoka sehemu B inayokamilisha sentensi ya sehemu A kama ilivyo katika kifungu cha habari. Andika herufi ya jibu lako katika mabano yaliyowekwa pembeni mwa kila swali.

Sehemu A

*Mfano: Samson anasema kuwa
Mama Terry ni*

A

11. Japhet Alexander anapenda kujua

12. Ili mtoto aweze kulelewa vizuri anahitaji

13. Kipindi cha ujana huwa kigumu katika malezi kwani

14. Katika ujana maadili mema huwapo ikiwa

15. Athari kubwa iletwayo na madawa ya kulevywa ni

Sehemu B

A. uona wa vijana na ni mama yao.

B. vijana huamini kuwa wamekuwa na wanajua kila kitu.

C. kwa mtumiaji kuwa tegemezi.

D. kwanini vijana wengi ujihusisha na madawa ya kulevywa.

E. kijana atapata uongozi na malezi mazuri.

F. unaweza kuimiliki madawa ya kulevywa.

G. malezi bora ni kinga dhidi ya vijana na ujana.

H. vijana husema kuwa wao hawaambiwi chochote.

I. misingi bora, uongozi thabiti na maadili mema.

J. alelewe kwa ukarimu na upendo toka kwa vijana wenzake.

Tafuta maana ya maneno yaliyopigiwa mstari kama yalivyotumika katika kila aya inayooneshwa. Chagua herufi ya jibu sahihi na uiandike katika mabano yaliyo pembeni mwa kila swali.

16. Kufanyike nini ili kulinusuru hili kundi? (aya ya 1)

- A. Kuligawa nusu ili moja liwe na tabia nzuri.
- B. Kuliokoa toka kwenye tatizo fulani.
- C. Kulirekebisha kundi kimawazo.
- D. Kulizuia ili lisifanye yasiyokubalika.

17. Hiki ni kipindi muafaka kabisa. (aya ya 4)

- A. Kipindi chenye maafikiano makubwa.
- B. Kipindi kifaacho kwa jambo fulani.
- C. Kipindi chenye ugumu katika malezi.
- D. Kipindi cha kupata uongozi mzuri na maadili.

18. Kijana kuweza kuwa na mmomonyoko wa madili. (aya ya 4)

- A. Maadili yanaisha taratibu.
- B. Maadili kunyooka ipasavyo.
- C. Maadili kuharibiwa na mvua kubwa.
- D. Maadili kuwekwa vema katika malezi.

19. Biashara imekuwa ikishamiri sana. (aya ya 7)

- A. Biashara inakua na kuenea.
- B. Biashara ni ya siri sana.
- C. Biashara ya hatari kwa vijana na taifa.
- D. Biashara imeleta pesa nyingi kwa watu.

20. Madhara makubwa ni ile hali ya utegemezi. (aya ya 8)

- A. Hali ya kuharibu vijana akili.
- B. Hali ya kutegea ili mwingine afanye.
- C. Hali ya kutojitegemea.
- D. Hali isiyoeleweka kwani akili imevia.

Soma aya nne za mwisho (aya ya 9 - 12), na kisha angalia sentensi zifuatazo. Kama ni KWELI andika [K], kama SI KWELI andika [S] katika kisanduku, kwa kila jibu toa sababu kama ilivyo katika kifungu cha habari ili kutetea jibu lako.

21. Vijana huwa wateja wa madawa haya kwakuwa hawazeeki.

Sababu ya jibu:

22. Kwa vijana muda wa kutumia madawa ni mwingi kuliko kwa wazee.

Sababu ya jibu:

23. Vijana huweza kushawishika kwakuwa hawatumii akili bali hisia tu.

Sababu ya jibu:

24. Suala la maadili mema lipewe kipaumbele katika malezi ya watoto.

Sababu ya jibu:

25. Serikali, wazazi na viongozi wa dini wawe karibu na vijana na kuwa wazi.

Sababu ya jibu:

KIFUNGU C – WASIA

Tafuta maana ya neno kama lilivyotumika katika shairi. Chagua jibu lako na uandike herufi katika mabano yaliyo mbele ya kila swali.

Mfano: Katika ubeti wa kwanza (mstari 2), neno: *Ni* linawakilisha nini?

- A. *Adhimu*
- B. *Adabu*
- C. *Fakiri*
- D. *Asighari*

B

26. Neno haya (mstari 8), linazungumzia mambo gani?

- A. Kuwatii wazazi, walimu na wakubwa.
- B. Kuwa Rahimu, mitume na maamiri.
- C. Kuwatii Rahimu, mitume na maamiri.
- D. Ugumu wa kutii bila kuwa na hiari.

27. Methali subira huvuta heri (mstari 13) imetumika sawa na methali ipi kati ya hizi?

- A. Mvumilivu hula mbivu.
- B. Haba na haba hujaza kibaba.
- C. Heri nusu shari kuliko shari kamili.
- D. Kenda karibu ya kumi.

28. Je maneno mambo ya shari (mstari 17) yanamaanisha nini?

- A. Kupendelea utajiri.
- B. Kuwanyanganya watu mali zao.
- C. Kuwanunia watu.
- D. Kutokuwapenda maskini.

Tafuta wazo kuu kama linavyojitokeza katika beti zifuatazo. Andika herufi ya jibu lako katika kisanduku pembeni mwa kila swali.

29. Katika ubeti wa tano (mistari 17-20), wazo kuu ni.

- A. Wanadamu tusipende dhuluma.
- B. Haifai kuwa tajiri.
- C. Watu wasio hodari watahukumiwa.
- D. Tusipende kuwa mahashumu.

30. Katika ubeti wa sita (*mistari 21-24*), wazo kuu ni.

- A. Mavazi huleta heshima.
- B. Unaposafiri uende na watu mashuhuri.
- C. Nguo zinazositiri tuzivae kwenye sherehe.
- D. Nguo bora ni zile zenye kuonyesha heshima.

31. Katika ubeti wa saba (*mistari 25-28*), wazo kuu ni.

- A. Mtu mwenye haraka haraka huwa na baraka.
- B. Ni vizuri kuwa na elimu.
- C. Wahubiri wamenena mbele ya watu.
- D. Elimu ya mila ni nzuri.

32. Katika ubeti wa mwisho (*mistari 31-32*), wazo kuu ni.

- A. Mistari ya shairi imegota.
- B. Ni hatari damu kulala.
- C. Tufanye kazi kwa bidii bila uvivu.
- D. Ufahamu uvivu.

33. Kwa ujumla wazo kuu katika shairi hili ni.

- A. Maadili na tabia.
- B. Mapenzi na urafiki.
- C. Siasa.
- D. Uchumi na mipango.

Tafuta neno kutoka kwenye shairi lenye maana iliyotolewa katika sentensi zifuatazo. Andika neno hilo katika nafasi iliyoachwa wazi katika kila sentensi.

Mfano: Mtu mdogo pengine huitwa. asighari

34. Watu ambao ni fukara wenye kuomba omba huitwa (*mstari 1*).

35. Viongozi wanaoongoza watu au nchi huitwa (*mstari 6*).

36. Watu maarufu na wanaoheshimika pengine huitwa (*mstari 8*).

37. Watu wasio na haraka haraka husemwa kuwa wana (*mstari 13*).

38. Mtu safi na avaaye vazi la heshima huitwa (*mstari 21*).

39. Moyo wa kutokukubali kushindwa huitwa (*mstari 31*).

Angalia maneno yaliyo katika kibanduku. Chagua neno linalofaa kujaza nafasi zilizo wazi katika kifungu hiki cha habari. Andika neno hilo katika sehemu za maswali zilizo wazi hapa chini. ANGALIA: Kuna maneno mengi kuliko nafasi zilizo wazi.

Kifungu cha habari.

Kuwa na adabu ni jambo linalopendeza. [- 40 -] lenye manufaa na linafaa kwa kila mtu. Awe ni fakiri, tajiri, mkubwa au asighari. Adabu humpa mtu nidhamu. Hata hivyo adabu sio kama utii. [- 41 -] kuwatii Mungu, Mitume, maamiri, wazazi na walimu ingawa pengine twawatii bila hiari yetu. Jambo jingine litakiwalo kwa binadamu ni kusema kweli. Ni jambo la hatari [- 42 -] na kusema uwongo. Jambo hili mtu hatakiwi kulifanya kabisa. Labda wasia mwingine muhimu ni kuwa ni vema watu [- 43 -] subira. Hata kama mambo yako namna gani ni bora mtu ukasubiri la sivyo kufanya mambo bila tahadhari unaweza kujilaumu baadaye. Tena watu waungwana hawapendi mambo [- 44 -]. Iwe kwa kutaka utajiri au ufahari sio vema kudhulumu. Jambo jingine ni mavazi. Kuvaa nguo [- 45 -] ni jambo ambalo humletea mtu kuheshimiwa. Mtu huonekana nadhifu. Mila na desturi zinazotufundisha haya ni bora kuzitafuta na kuzifuata ili tuwe watu wema wenye bidii ya kazi, bila ya kuwa na pupa.

Maneno:

KINAWEZEKANA	NI JAMBO	TUNATAKIWA	YA SHARI
ZA HESHIMA	KUPOTOSHA HABARI	VIONGOZI WENGI	NI KUWA KWA
HATA HIVYO	KUWA NA	KUWA NA PUPA	

Maswali:

- 40.
- 41.
- 42.
- 43.
- 44.
- 45.

KIFUNGU D – RUBANI MWANAMKE KENYA ASIMULIA MASAHIBU YA ANGANI

Soma kifungu cha habari hapa chini na kisha jibu maswali yanayofuata.

46. Furaha ya Cathleen ilikuwa ya nini? (*aya 1*)
.....
47. Cathleen aliichukua ndege kutokea wapi? (*aya 1*)
.....
48. Cathleen aliichukua ndege wakati gani wa siku? (*aya 2*)
.....
49. Mazingira ya uwanja wa ndege alipokuwa anaelekea Cathleen yakoje? (*aya 4*)
.....
50. Ni hali gani inayoweza kumpata rubani mgeni katika mbuga ya Maasai Mara? (*aya 5*)
.....
51. Baada ya kuanza kuteremsha ndege mambo mawili yalitokea. Ni mambo gani? (*alama 2*) (*aya 6*)
(i)
(ii)
52. Ni maelezo gani ayatoayo mwandishi kuonesha ndege kushuka kwa kasi? (*aya 7*)
.....
53. Cathleen anasema “hali hii ilinishtua sana”. Je ni hali gani hiyo? (*aya 9*)
.....
54. Ndege haikuwa na hitilafu na Cathleen anazungumzia sehemu nne (4) alizofikiria labda zingelionesha hitilafu. Zitaje sehemu hizo (*alama 4*). (*aya 9*)
(i)
(ii)
(iii)
(iv)
55. Taja jitihada ya Cathleen katika kutatua tatizo. (*aya 10*)
.....
56. Ni kitu gani kilimfanya Cathleen kuchanganyikiwa? (*aya 11*)
.....
-